

[Etusivu](#) > ... > [Sinun Oikeutesi](#) > [Syytetyt \(rikosoikeudelliset Menettelyt\)](#) > 1 - Vastaajan oikeudet rikostutkinnan aikana

1 - Vastaajan oikeudet rikostutkinnan aikana

Olen toisen valtion kansalainen. Vaikuttaako se tutkintaan?

Yleensä tutkinnan kohteena olevan osapuolen ulkomaalaisuus ei vaikuta rikostutkintaan. Ulkomaalaisilla on samat oikeudet kuin tutkinnan kohteena olevilla Espanjan kansalaisilla, ja heille myönnetään myös tiettyjä erityisoikeuksia. Sellainen on esimerkiksi oikeus maksuttomaan tulkkausapuun, jos ulkomaalainen ei ymmärrä tai puhu espanjaa tai sitä virallista kieltä, jota menettelyissä käytetään. Jos ulkomaan kansalainen on otettu kiinni rikostutkinnan yhteydessä, hänellä on oikeus siihen, että hänen vapaudenmenetyksensä ja säilöönottopaikkansa, jossa häntä kulloinkin pidetään, ilmoitetaan ulkomaan kansalaisen oman maan konsuliedustustolle. Lisäksi hänellä on oikeus siihen, että hänen oman maansa konsuliviranomaiset saavat tavata häntä, sekä oikeus olla yhteydessä ja kirjeenvaihdossa heidän kanssaan.

Tutkinnan kohteena olevan osapuolen ulkomaan kansalaisuus voidaan ottaa huomioon päätettäessä hänen yksilöllisestä tilanteestaan (tutkintavankeus) rikosoikeudellisen menettelyn aikana sekä muista oikeuksista vähemmän rajoittavista toimenpiteistä, kuten passin takavarikoinnista tai maastapoistumiskiellosta.

Mitä vaiheita rikostutkintaan kuuluu?

Rikostutkinnan tavoitteena on kerätä näyttöä rikoksen mahdollisesta tekemisestä ja tunnistaa väitetyt rikosentekijät.

Tässä on kaksi vaihetta:

- **Poliisivaihe:** Poliisi tutkii tiedossa olevat tosiseikat, jotka saattavat täyttää rikoksen tunnusmerkistön. Tätä varten poliisi muun muassa ottaa yhteyttä kaikkiin henkilöihin, joiden oletetaan liittyvän tapahtumiin, ja etsii aineellista näyttöä ja todistajia.
- **Oikeudellinen vaihe** (ennen oikeudenkäyntiä): Jos poliisi havaitsee viitteitä rikollisesta toiminnasta ja tunnistaa syyllisiksi väitetyt osapuolet, se ilmoittaa rikoksesta tutkintatuomarille, joka käynnistää vastaavan rikosoikeudellisen menettelyn ja toteuttaa tapauksen mukaan tarpeellisiksi katsomansa toimenpiteet (mm. tutkinnan kohteena olevien osapuolten ja todistajien kuulustelut, asian kannalta merkityksellisten asiakirjojen hankkiminen, kotietsinnät ja aineanalyysit).

Jos rikoksen tekemisestä ei löydy todisteita tai rikosentekijä on tuntematon, tapauksen käsittely lopetetaan.

Jos todetaan, että rikoksen tekemisestä on näyttöä, ryhdytään järjestelyihin menettelyn jatkamiseksi siirtymällä niin sanottuun välivaiheeseen. Sen tarkoituksena on määrittää, onko kaikki tarvittavat tutkintatoimet suoritettu ja onko syytä nostaa syyte.

Asianomaiset osapuolet kutsutaan oikeudenkäyntiin sen jälkeen, kun asiaankuuluvat syytekirjelmä ja puolustuksen vastine on tarvittaessa toimitettu.

Espanjan syyttäjälaitokselle (*Ministerio Fiscal*) on tiedotettava rikostutkinnan etenemisestä kaikissa sen vaiheissa, ja se voi pyytää tutkintatuomaria (*Juez de Instrucción*) toteuttamaan kaikki tarpeellisiksi katsomansa tutkintatoimet. Jos syyttäjälaitos katsoo, että rikoksen tekemisestä tai tekijöistä ei ole riittävästi näyttöä, se voi pyytää, että asian käsittely lopetetaan. Jos sen sijaan on saatu riittävästi näyttöä henkilöön kohdistuvasta rikoksesta, syyttäjä nostaa syytteen tutkinnan päätyttyä.

Todisteiden kerääminen / Tutkintavaltuudet

Rikospoliisi (*Policía Judicial*) vastaa tutkintamenettelyistä, joita tarvitaan sen selvittämiseksi, onko lakia rikottu, asiaankuuluvien todisteiden keräämiseksi ja rikoksenteekijöiden tunnistamiseksi. Tämä toteutetaan esitutkinnasta vastaavan tuomarin valvonnassa. Hänen on kaikissa tapauksissa annettava lupa kaikkiin sellaisiin tutkintatoimiin, jotka loukkaavat perusoikeuksia (mm. kotietsinnät ja viestinnän kuuntelu). Espanjan syyttäjälaitokselle (*Ministerio Fiscal*) on tiedotettava rikostutkinnan etenemisestä kaikissa sen vaiheissa. Se voi pyytää tutkintatuomaria toteuttamaan kaikki tarpeellisiksi katsomansa tutkintatoimet.

Pidätys

Yleisenä sääntönä on, että pidätys ei saa kestää pidempään kuin on ehdottoman välttämätöntä tosiseikkojen selvittämiseen tähtäävien tutkimusten toteuttamiseksi eikä missään tapauksessa kauempaa kuin 72 tuntia. Se on enimmäisaika, jonka jälkeen pidätetty on vapautettava tai luovutettava oikeusviranomaiselle.

Poliisi voi määrätä pidättämisestä, ja poliisin on tehtävä se laissa säädetyissä tapauksissa. Pidätysmääräyksen voi antaa myös Espanjan syyttäjälaitos tai suoraan tutkintatuomari. Poikkeustapauksissa pidätyksen voivat tehdä yksityishenkilöt, joiden on luovutettava pidätetty välittömästi oikeusviranomaiselle.

Pidätyksen on tapahduttava siten, että pidätetyn henkilölle, maineelle ja omaisuudelle aiheutuu mahdollisimman vähän vahinkoa. Pidätyksen määrääjien ja sen toteuttamisesta vastaavien henkilöiden on varmistettava, että pidätetyn perustuslaillisia oikeuksia kunniaan, yksityisyyteen ja julkisuuskuvaan kunnioitetaan asianmukaisesti.

Kun poliisi on suorittanut tutkimukset tosiseikkojen selvittämiseksi lakisääteisen 72 tunnin määräajan kuluessa, pidätetty vapautetaan tai luovutetaan oikeusviranomaiselle.

Kuulustelu

Tutkinnan kohteena olevalle osapuolelle ilmoitetaan hänen oikeuksistaan, ja häntä pyydetään antamaan lausunto tutkittavista seikoista. Tutkinnan kohteena oleva osapuoli voi halutessaan vaieta ja olla antamatta lausuntoa, olla vastaamatta mihinkään esitetyistä kysymyksistä tai ilmoittaa, että hän antaa lausuntonsa vasta tuomarille.

Tutkinnan kohteena oleva osapuoli voi vapaasti nimetä asianajajan, mutta jos hän ei nimeä asianajajaa, häntä avustaa virallisesti nimetty asianajaja. Hänellä on myös oikeus tavata asianajajansa yksityisesti ennen lausunnon antamista.

Jos tutkinnan kohteena oleva osapuoli on ulkomaan kansalainen eikä ymmärrä tai puhu espanjaa tai sitä virallista kieltä, jolla menettely tapahtuu, jos hän on kuuro tai kuulovammaisen tai jos hänellä on kielellisiä vaikeuksia, hänellä on oikeus saada maksutta tulkki avukseen.

Tutkinnan kohteena olevalla osapuolella on oikeus olla antamatta lausuntoa itseään vastaan.

Tutkinnan kohteena oleva osapuoli voi myös alusta alkaen ilmoittaa olevansa syyllinen kaikkiin tai joihinkin niistä rikoksista, joista häntä syytetään. Tämä ei estä tutkinnan jatkumista tai oikeudenkäynnin järjestämistä. Rangaistuksesta ja rikoksesta riippuen voidaan kuitenkin järjestää nopeutettu oikeudenkäynti. Näissä tapauksissa tutkinnan kohteena olevaa osapuolta edustava asianajaja voi tehdä Espanjan syyttäjälaitoksen kanssa sopimuksen siitä, että tuomio annetaan mutta rangaistusta lievennetään.

Tutkintavankeus

Tutkintavankeus voidaan määrätä vain, jos tutkintatuomari katsoo sen aiheelliseksi, edellyttäen, että Espanjan syyttäjälaitos ja/tai mahdollinen syyttäjä pyytää sitä.

Tätä koskevien oikeudellisten edellytysten on joka tapauksessa täytyttävä ja toimenpiteellä on oltava oikeutettu tavoite (uhrin suojele ja/tai pakenemisen, rikoksen uusimisen tai todisteiden hävittämisen tai salaamisen torjuminen).

Vastaajan oikeudet rikostutkinnan aikana

Jokainen, jota syytetään rangaistavasta rikoksesta, voi käyttää oikeuttaan puolustukseen oikeudenkäynnissä sen jälkeen, kun hänelle on kerrottu hänen oikeuksistaan. Tätä varten hänelle annetaan helposti ymmärrettävällä kielellä tiedot seuraavista oikeuksista:

1. oikeus saada tietoa siitä, mistä häntä syytetään, sekä kaikista tutkinnan aiheeseen ja syytteisiin liittyvistä muutoksista
2. oikeus tutustua menettelyyn puolustautumisoikeuden turvaamiseksi hyvissä ajoin ja joka tapauksessa ennen lausunnon antamista
3. oikeus toimia rikosoikeudenkäyntimenettelyissä ja käyttää puolustautumisoikeutta lain mukaisesti
4. oikeus nimetä vapaasti asianajaja (Espanjan rikosprosessilaissa lueteltuja poikkeuksia lukuun ottamatta)
5. oikeus pyytää maksutonta oikeusapua, oikeusavun pyytämistä koskeva menettely ja oikeusavun saamisen edellytykset
6. oikeus maksuttomiin käännöksiin ja maksuttomaan tulkkaukseen Espanjan rikosprosessilain mukaisesti
7. oikeus pysyä vaiti ja olla antamatta lausuntoa ja olla vastaamatta mihinkään esitetyistä kysymyksistä
8. oikeus olla antamatta lausuntoa itseään vastaan ja olla todistamatta itseään vastaan.

Oikeus tulkkaukseen ja käännöksiin

Kaikille tutkinnan kohteena oleville henkilöille ilmoitetaan välittömästi kirjallisesti, selkeästi, ymmärrettävästi ja kielellä, jota he ymmärtävät, teoista, joista heitä syytetään, sekä heidän oikeuksistaan. Erityisesti ilmoitetaan oikeudesta saada maksutta tulkkausapua, jos kyseessä on ulkomaan kansalainen, joka ei ymmärrä tai puhu espanjaa tai sitä virallista kieltä, jolla menettely toteutetaan, tai jos henkilö on kuuro tai kuulovammaisen tai jos hänellä on kielellisiä vaikeuksia.

Tutkintavaiheessa tämä oikeus toteutuu siten, että tutkinnan kohteena olevalla henkilöllä on oikeus käyttää tulkkia, joka käyttää sellaista kieltä, jota hän ymmärtää, kaikissa menettelyissä, joissa hänen läsnäolonsa on tarpeen, mukaan lukien poliisin tai Espanjan syyttäjälaitoksen suorittamat kuulustelut ja kaikki tuomioistuinkuulemiset. Lisäksi hänellä on oikeus käyttää tulkkia asianajajansa kanssa käymisissä keskusteluissa, jotka liittyvät suoraan myöhempiin kuulusteluihin tai lausunnon antamiseen tai ovat välttämättömiä muutoksenhakua tai muita menettelyyn liittyviä hakemuksia varten.

Oikeus saada tietoa ja tutustua asiakirja-aineistoon

Yleisesti ottaen sinulla on oikeus saada tietoa siitä, mistä sinua syytetään, sekä kaikista tutkinnan aiheeseen ja syytteisiin liittyvistä muutoksista. Sinulla on myös oikeus tutustua menettelyihin puolustautumisoikeutesi turvaamiseksi hyvissä ajoin, joka tapauksessa ennen lausunnon antamista, laissa säädettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta.

Jos sinut on pidätetty, sinulle kerrotaan myös pidätyksen syistä ja oikeuksistasi (erityisesti oikeudesta tutustua niihin menettelyn osiin, jotka ovat olennaisia pidätyksen tai vapaudenmenetyksen laillisuuden riittämiseksi).

Oikeus asianajajaan ja oikeus ilmoittaa tilanteesta kolmannelle osapuolelle

Sinulla on oikeus nimetä vapaasti asianajaja (Espanjan rikosprosessilaissa säädettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta) ja saada kyseiseltä asianajajalta apua ilman aiheutonta viivytystä. Puolustautumisoikeuteen kuuluu nimeämäsi asianajajan oikeudellinen apu, tai jos et nimeä asianajajaa, viran puolesta nimitetyn asianajajan oikeudellinen apu. Asianajajan kanssa voit pitää yhteyttä ja tavata yksityisesti, myös ennen kuin annat lausuntosi poliisille, Espanjan syyttäjälaitokselle tai oikeusviranomaiselle (laissa säädettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta). Asianajaja on läsnä kaikissa lausunnonantotilaisuuksissa sekä mahdollisissa tiedonantojen kuittauksissa, todistajien kuulemisissa ja tapahtumakulkujen selvitysmenettelyissä.

Jos sinut pidätetään, sinulla on milloin tahansa oikeus siihen, että perheenjäsenellesi tai valitsemallesi henkilölle ilmoitetaan ilman aiheutonta viivytystä vapaudenmenetyksestäsi ja paikasta, jossa sinua pidetään. Ulkomaan kansalaisilla on oikeus siihen, että edellä mainituista olosuhteista ilmoitetaan heidän oman maansa konsuliedustustolle.

Sinulla on myös oikeus olla ilman aiheutonta viivytystä puhelimitse yhteydessä valitsemaasi kolmanteen

osapuoleen. Ulkomaan kansalaisilla on oikeus siihen, että heidän oman maansa konsuliviranomaiset vierailevat heidän luonaan, sekä yhteydenpitoon ja kirjeenvaihtoon heidän kanssaan.

Oikeus saada maksutonta oikeusapua

Sinulla on oikeus saada maksutonta oikeusapua, jos olet Espanjan kansalainen tai Espanjassa laillisesti asuva ulkomaan kansalainen ja voit laissa säädetyllä tavalla osoittaa, että sinulla ei ole riittäviä varoja oikeudenkäyntiin.

Oikeus maksuttomaan oikeusapuun käsittää vapautuksen asianajajien ja lakimiesten palkkioista silloin, kun heidän osallistumisensa on lakisääteisesti pakollista ja silloin, kun tuomari tai tuomioistuin nimenomaisesti vaatii sitä asianosaisten yhdenvertaisen kohtelun takaamiseksi menettelyissä, vaikka se ei olisikaan pakollista. Asianajajan apu myönnetään pidätetyille tai vangille, joka ei ole nimittänyt asianajajaa, kaikissa poliisitoimissa, jotka eivät ole seurausta meneillään olevasta oikeudellisesta menettelystä, tai hänen saapuessaan ensimmäistä kertaa oikeusviranomaisen kuultavaksi, mukaan luettuna keskinäiseen oikeusapuun perustuva menettely. Sukupuoleen perustuvan väkivallan, terrorismin ja ihmiskaupan uhrien sekä alaikäisten, kehitysvammaisten tai mielenterveysongelmista kärsivien henkilöiden osalta maksuttomaan oikeusapuun sisältyy maksutonta neuvontaa ja ohjausta välittömästi ennen valituksen tai rikosilmoituksen tekemistä.

Mitä pitäisi tietää seuraavista seikoista?

Syyttömyysolettama

Syyttömyysolettama on rikosoikeudellisessa menettelyssä tutkinnan kohteena olevan tai syytetyn osapuolen oikeus tulla kohdelluksi syyttömänä, kunnes hänelle on annettu lainvoimainen tuomio.

Syyttömyysolettamalla on kaksi puolta: kohtelua koskeva sääntö ja tuomiota koskeva sääntö. Kohtelua koskeva sääntö on, että tutkinnan kohteena olevaa osapuolta on kohdeltava niin kuin hän olisi syytön, ellei hänelle ole annettu lopullista tuomiota, joka osoittaa muuta. Tuomiota koskevassa säännössä syyttömyysolettama vaikuttaa todisteiden arviointiin, sillä rikosoikeudellisissa menettelyissä tuomarin on lähdettävä siitä olettamuksesta, että tutkinnan kohteena oleva osapuoli on syytön. Jos siis syyttäjä ei kykene osoittamaan syytettä kaikilta osin toteen, syytetyn väliaikaisesti oletetusta syyttömyydestä tulee lopullinen.

Oikeus vaieta ja oikeus olla todistamatta itseään vastaan

Tutkinnan kohteena olevan osapuolen oikeus vaieta ja olla todistamatta itseään vastaan on perusoikeus, jota hänen on voitava käyttää ilman mitään kielteisiä seurauksia.

Syytetyn vaikeneminen ei voi korvata riittävien syyttäjän todisteiden puuttumista. Toisin sanoen syyttäjän on syytetyn lausunnosta riippumatta osoitettava, että rikoksen tekemisestä on näyttöä. Tapauksissa, joissa näyttöä on, syytetyn vaikenemisen voidaan katsoa vahvistavan hänen syyllisyytensä, jos syytetty ei syyttäjän todistusaineiston nähtyään vastaa tai anna riittäviä vapauttavia selityksiä. Siksi on tärkeää, että syytetty on tietoinen syyttäjän näytöstä ennen lausunnon antamista.

Jos syyttäjällä ei ole riittävästi näyttöä syytettyä vastaan, tämän vaikenemista ei voida käyttää syyttäjän todisteiden puuttumisen sijasta.

Todistustaakka

Todistustaakka on yksinomaan syyttäjällä – ei puolustuksella. Syyttömyysolettama siirtää todistustaakan syyttäjälle, joka on yksinään vastuussa rikosväitteen muodostavien tosiseikkojen todistamisesta (vastuu ei koskaan ole puolustuksella). Tämän todistusmenettelyn on myös oltava riittävä, jotta tuomioistuin saa todisteet paitsi siitä, että kyseessä on rangaistava teko, myös siitä, että juuri syytetty on rikosoikeudellisessa vastuussa kyseisestä teosta.

Alaikäisiä koskevat erityistakeet

Jos tutkinnan kohteena oleva henkilö on alaikäinen, rikosoikeudellisen menettelyn esitutkinnan toteuttaa Espanjan nuorisosyyttäjälaitos (*Fiscalía de Menores*) ja oikeudenkäynnin Espanjan nuorisotuomioistuin (*Juzgado de Menores*). Nuorisotuomioistuimella on erityinen toimivalta, josta säädetään alaikäisten rikosoikeudellisesta vastuusta 12. tammikuuta 2000 annetussa organisisessa laissa 5/2000. Siinä säädetään, että 14–18-vuotiaat alaikäiset ovat

rikosoikeudellisessa vastuussa mutta heihin sovelletaan erityistä oikeudellista järjestelmää. Jos alaikäinen pidätetään, hänet luovutetaan syyttäjälaitoksen nuorisoasioita käsittelevälle osastolle (*Secciones de Menores de la Fiscalía*). Huoltajalle, holhousvastuussa olevalle henkilölle tai tosiasialliselle huoltajalle ilmoitetaan pidätyksestä ja sen tapahtumapaikasta heti, kun pidätetyn alaikäisyys on todettu.

Jos alaikäinen on ulkomaan kansalainen, pidätyksestä ilmoitetaan hänen maansa konsuliedustustolle.

Haavoittuvassa asemassa olevia epäiltyjä koskevat erityistakeet

Haavoittuvassa asemassa olevia epäiltyjä koskevia suojatoimia ei ole tällä hetkellä järjestelmällisesti sisällytetty Espanjan lainsäädäntöön. Asiasta säädetään kuitenkin rikosprosessilain luonnoksessa, joka ei ole vielä tullut voimaan.

Espanjan lainsäädäntöön sisältyy joitakin erityisiä suojatoimia haavoittuvassa asemassa olevia epäiltyjä varten. Niitä ovat esimerkiksi helposti ymmärrettävän kielen käyttö rikosoikeudellisissa menettelyissä sekä oikeus maksuttomaan tulkkausapuun, jos henkilö on kuuro tai kuulovammainen tai jos hänellä on kielellisiä vaikeuksia.

Tutkintaan liittyvät lakisääteiset määräajat

Oikeudellinen tutkinta on suoritettava enintään 12 kuukauden kuluessa asian vireillepanosta.

Jos ennen määräajan päättymistä todetaan, että tutkintaa ei voida saada päätökseen sen puitteissa, tuomari voi omasta aloitteestaan tai asianosaisen pyynnöstä ja asianosaisia kuultuaan myöntää peräkkäisiä pidennyksiä enintään kuudeksi kuukaudeksi.

Nämä pidennykset annetaan määräyksellä, jossa esitetään perustellut selvitykset syistä, jotka ovat estäneet tutkimuksen saattamisen päätökseen määräajassa, sekä vaaditut erityiset toimet ja niiden merkitys tutkimuksen kannalta. Tarvittaessa myös pidennyksen epäämisestä tehdään perusteltu päätös.

Valmistautuminen oikeudenkäyntiin, muun muassa tutkintavankeuden vaihtoehdot ja mahdollisuus siirtää vastaaja kotimaahansa (eurooppalainen valvontamääräys)

Eurooppalaisen valvontamääräyksen avulla oikeudenkäyntiä odottava epäilty tai syytetty voi välttää tutkintavankeuden siten, että hänet vapautetaan väliaikaisesti omaan asuinvaltioonsa. Eurooppalaisella valvontamääräyksellä on tarkoitus taata Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 18 artiklassa vahvistettu kansalaisuuteen perustuvan syrjimättömyyden periaate. Määräys mahdollistaa yhdenvertaisen kohtelun myöntämisen EU:n kansalaisille, joiden epäillään syyllistyneen rikokseen muussa jäsenvaltiossa kuin asuinvaltiossaan, heidän yksilöllisen tilanteensa mukaan ennen oikeudenkäyntiä.

■ Päivitetty viimeksi: 29/07/2025

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.